

Aan de hand van praktijkvoorbeelden schrijven drie dierenartsen over ziekten in de melkveehouderij. Dierenarts Toon Meesters uit Roosendaal, Jef Laureyns, verbonden aan de Universiteit Gent (en dierenarts te Merelbeke) en Jan Dijkhuizen, werkzaam bij de Graafschap dierenartsen te Vorden, wisselen elkaar af bij een beschrijving van ziektebeeld tot behandeling.

Knip in de vulva om kalf te verlossen vooral bij dieren met ruime conditie

Zware bevalling

Op een avond werd ik door een veehouder geroepen bij een roodbonte vaars die al een paar uur lang aanstalten maakte om te kalven. Het geboorteproces vorderde niet.

Toen ik aankwam, stond de vaars. Ze was drachtig van een roodbonte pinkenster en verkeerde in een ruime conditie. In de koekoeksgaten was het vet duidelijk te zien.

Vaginaal onderzoek wees uit dat het bekken van de vaars erg nauw was. Het kalf lag goed, in tegenstelling tot de inschatting van de veehouder. Bij het over de tong voelen slikte het kalf. Het leefde nog.

Om het kalf te verlossen, bracht ik de touwtjes eerst rond de voorpoten aan. Bij het aanspannen bleek dat de cervix van de vaars onvoldoende ontsloten was en spande op het voorhoofd van het kalf. Met veel glijmiddel begon ik de vagina manueel op te rekken en de cervix over de kop heen te masseren. Met enige moeite ontstond er stilaan genoeg ruimte.

Bij het halen van de kop gulde het vet zichtbaar uit in en rond de vulva van de vaars. Om het risico op complicaties terug te dringen, besloot ik de vulva van de vaars in te snijden en zodoende een episiotomie toe te passen.

Na het insnijden kwam de kop van het kalf al snel en met normale trekkracht kon ook de rest volgen. Na afloop heb ik de snede weer gehecht en de vaars lokaal en in de nek met antibiotica behandeld. Tot slot stimuleerden we de vaars om overeind te komen om het persen tegen te gaan en een baarmoederprolaps te vermijden.

De encyclopedie **episiotomie**

Een episiotomie is het aanbrengen van een snede ter hoogte van de vulva om het geboorteproces en de passage van het kalf te bevorderen. De ingreep vindt plaats onder plaatselijke verdoving. Het insnijden gebeurt midden

in de vulva, gaat eerst door de huid en vervolgens ook door de dieper liggende weefsels. De snede loopt daarbij van het midden naar links of rechts boven. Na afloop van de kalving wordt de snede gehecht. Eventueel uitpuilend vet kan daarbij afgetrokken en weggegooid worden om het hechten van de wonde niet te hinderen. Het insnijden van de vulva wordt vooral toegepast bij koeien of vaarzen die bij de

kalving in een te ruime lichaamsconditie verkeren. Het insnijden verhindert het risico op complicaties, zoals inscheuren of ruptuur van grote bloedvaten.

Een episiotomie is vaak te voorkomen door vaarzen niet te vet te laten afkalven. Het is belangrijk dat vaarzen tijdens de drachtperiode een aangepast rantsoen krijgen, zodat ze in een gepaste conditie afkalven. Insemineren met pinkstieren en streven naar een lichaamsgewicht van 375 kilogram bij eerste inseminatie met als doel een afkalfleeftijd van 24 maanden zijn andere preventieve maatregelen.

Ook het verloop van geboortehulp speelt een rol. Het is belangrijk het afkalfproces niet te forceren door het geboortekanaal geleidelijk aan op te rekken. Gebruik voldoende glijmiddel en rek het geboortekanaal met de hand op. Ga vervolgens afwisselend trekken en oprekken, zodat er langzamerhand meer ruimte komt in het bekken voor de passage van het kalf.

